

ljenja vladikovine je gotovo razun cerkve in grada Lavant bila neka naselbina, bodi-si vesnica ali trg, imajoča isto ime z gradom, tako da je Lavant oboje pomenilo. Toliko učeni g. doktor. — Prebravši to modrovanje sem do jedra okrepljen o resnici tega, kar sem razložno resnil, ker na imenu ničesa ni spremenjeno, vsaj grad Lavant, Lavant zahvaljuje mimo cuzljajoči reki ravno tako svoje dično ime, kakor dol in trg, in ako se reka zove v novi slovenščini Labod, dolina labodska, trg Labod, ne more se grad prijemši ime od reke inachi zvati. V starejši dōbi so Korošci nosnika $\mathfrak{L}$, $\mathfrak{A}$ izgovarjali v polni vrednosti, tedaj laband ali labant = lab $\mathfrak{A}$ nd (česki labut, poljski labuć, labęć, labędź), in dan današnji še govorijo vanča = lanča = leča. Pisava lavantinska vladikovina je iz latinskega priloga lavantinus in slov. končnice ski, tedaj neslovenska. Nemški pisalci, ne iznemši niti dr. Tangl-na, ne vedoči slovenski, dokle ne pomena besedi labant niso je mogli ponemčiti, inachi bi gotovo bili skleпали kak Schwanburg; vendar pozneje se nahaja v sosedstvu na nemškem Štirskem Schwanberg, Schwanberger Alpen; kar je prestava imena laband ali labant = labod. Zgodovinarjem in mestopiscem ni treba razlagati, da reke, potoci dajajo imena okolicam, gradom itd. Kdo pameten bi se drznil trditi, da na pr. Dravberg ali Dravci so dali ime Dravi, ali še le od Ščavničarjev izvira Ščavnica? Edina pisava labodska ali laboška vladikovina je slovenska, vse drugo je hrparstvo po tujem, bodi-si uradno ali kako drugači ukazano.

Državne stvari.

Vitez Anton Hye,

novi minister pravosodja.

Cuique suum.

Našim bralcem je znano, da je sedaj minister pravosodja vitez Hye.

Marsikterega bode mikalo, kaj več o tem možu slišati, posebno ker so naši poslanci tudi njemu izročili en iztisek onega sporočila, ktero so izročili državnemu kancelarju baronu Beustu. Vitez Hye je tudi v pravniških okrogih na Slovenskem mnogo znana oseba, kajti veči del naših pravnikov se je tudi pri njem učilo na dunajskem vseučilišču, ker je mnogo let razlagal kazensko in naravno pravo. Že takrat so ga učenci prav radi imeli zarad njegove prijaznosti in dalje zarad prostoljubnih pametnih misli, ktere je vpletal v svoje razlaganje; vsak njegovih nekdanjih učencev bode mi pritrtil, da se je vsegdar trudil občutek za naravne človeške pravice, za napredek kazenskega sodniškega rokovođenja in sploh za vse dobro v mlada srca vsaditi in buditi.

Leta 1848. je tudi on spadal k stranki, ki je pametno, pa ne prenapeto napredovanje in postave, tirjavam sedanjega časa primerne, na svoje geslo napisala. Ko je pa videl, kako so prenapetneži zmiraj bolj nadvladovali, se je v tihoto nazaj stisnil in je pozneje pri zakonodajstvu delaven bil. Če tudi potem postave, izhajajoče pod Bachom, duhu časa niso bile primerne, vendar se to njemu ne more pripisovati, kajti znati se mora, koliko ovinkov in kakošne poti so te postave v nekdanjem skrivnem vladinem svetovalstvu (Staatsrath) hodile, in da glas posamnega moža med toliko raznimi glavami zmiraj vendar le en glas in tedaj v manjšini ostane. Bolje bi bilo, ako bi se prašalo: kakošne postave bi bile še le svitli dan zagledale, ako ne bi bil on kolikor mogoče, po svoji izvrstni vednosti po-

stav raznih evropskih dežel in po goreči svoji govornosti branil, da niso — še slabše izpadle.

On je ko učitelj pa še poseben prijatelj bil slovenskim dijakom; jih je pri vsaki priliki kakor dobre glavice hvalil in je tudi pozneje še marsikomu kaj pomagal, kolikor je mogel, in sploh je vsacega prav prijazno sprejel in poslušal. V obče ga je vse njemu neznanu takrat zelo zanimivalo in prav rad se je podučeval in pogovarjal o razmerah naših slovenskih pokrajin.

Čeravno trd Nemeč vendar je zmirom pripoznaval tudi pravico drugih narodov zastran veljave njihovega jezika v sodniškem, posebno kazenskem postopanju, in tako se je tudi po njem vpletel v red še zdaj veljavne kazenske pravde od leta 1853., §. 123. in 148., po katerem bi se morali v kazenskih rečeh zapisniki v slovenskem jeziku napisavati, ali pa, če se po nemško pišejo, jim prestava priložiti. Kakor smo nekđaj slišali, je takrat posebno v oziru imel ravno Slovence, katerim je mislil po tej poti ravnopravnost zagotoviti; al neprijatli ravnopravnosti so vedeli tudi ta §. omajati in se njega ogibati.

Nikdar se Hye ni sovražnika kazal nobenemu poštenemu in pametnemu početku, sploh pa tudi ne ravnopravnosti narodov, temveč je pripoznaje pravičnost takošnih tirjatev, utemeljeno v naravnih in večnih božjih postavah, z izvrstno svojo govornostjo zmiraj branil.

Ko je v novejšem času nadzornik vseh jetnišnic našega cesarstva postal, dobro je poznal, da je treba znotranjega človeka zboljšati in skušati, da se zopet človeško blagočutje pri takošnih zanemarjencih izbudi; zato je precej nagon dal, da so začeli tudi na to gledati, da bi jetniki v dolgih urah kaj pametnega, koristnega in pobožnega brali, namesti da bi drug družega s pripovedovanjem doprinesenih hudobij le pohujševal. Začele so se po njegovem nagonu dobre podučne knjige za jetnike nabiravati in njegova skrbljivost tudi tukaj ni pozabila nenemških narodov; zato so prišli ukazi od ministerstva, naj se tudi za slovenske nesrečnike po vseh krajih slovenske knjige nabiravajo, kar, kakor je znano, se je izpeljevalo po državnih pravdnijah v Gradcu, Celovcu, Trstu in v Ljubljani.

Komaj je Hye službo ko minister pravosodja nastopil, bila je prva njegova skrb za ločenje sodnij od političnega upravnstva in za zboljšanje celó nizke plače nižih uradnikov. Storil je, kar se je v naglici dalo storiti.

Mislimo po vsem tem tedaj, da se tudi mi Slovenci po blagi preteklosti tega ministra, če tudi nemškim liberalcem ni po volji, smemo nadjati, da bo on zahteve naših poslancev po pravici sodil pa jih tudi s svojo izvrstno govornostjo krepko zagovarjal, in da on utegne še najprvi biti, ki željam našega naroda, izročnim po naših poslancih, ustreže. Značajni mož se gotovo ni svoji preteklosti izneveril.

Dopisi.

V Londonu 23. julija. — Hvala Bogu! London je sopet na starem vretenu. Prihod namestnega kralja egiptovskega, civilne straže belgijske in pa sultana bi bil resnim, sicer le na denarne opravke mislečim Londončanom skoro glave zmešal. Ves London zdaj o ničesa drugem ne govori kakor o sultanu, vicekralju in Belgijancih. Ako je „véliki Turk“ že hladnokrvne Angleže tako zavzel, kdo bi se čudil, ako bi Magjare, mu sorodne brate,*) sultanov fez še bolj začaral. — 15. julija zvečer obiskala sta sultan in kralj

*) Učeni Sasinek je unidan dokazal, da so Magjari mahomedanskega rodú.

egiptovski opero; ta večer v gledišče priti, seči se je moralo globoko v mošnjo; odbrani sedeži plačevali so se v parterji po 6 guien, to je, po 63 gold. v srebru, lože pa so se najemale po 50 do 60 funtov sterlinga, to je, po 500 do 600 gold. Ker je opera trajala komaj dve uri (vredilo se je tako zavoljo sultana), stala je po takem vsaka minuta tega petja one, ki so te sedeže imeli, najmanj 60 krajcarjev, to je, vsaka sekunda en krajcar. Pa med tem je večidel vse skoro le v sultana zijalo, in, kakor sem rekel, srečen je bil, kdor je le njegov fez videl, presrečen celó ta, kdor je gledal njegov premilen obraz, kterega Allah blaži! Sultan se je še precej po Londonu gibal, kar je za zaspanega Turčina pač nenavadno bilo, al kretali so ga menda njegovi ministri; to pa je ravno treba bilo, da se je Angležem prav prikupil; sprejemali so ga povsodi s hurra-klici, in ako bi človek po takošnjem entuzijazmu soditi smel, sklenili so s Turkom največe prijateljstvo, celó najbolj zavzeti kristjani, kakoršnih le na Angležkem nahajaš, „velikega Turka“ hvalijo, da si sami ne vejo, zakaj. Veče hvale je vreden vicekralj egiptovski; on, akoravno bojda ni celó arabske krvi, ima mnogo arabskega duhá, je prebrisan in marljiv mož, ki je za Egipt to, kar je Miloš Obrenović za Srbijo; zabavljal se je tukaj mnogo, pa pri tem si je tudi koristnih naprav ogledal in tudi ni zanemaril se nekoliko na poljedelstvo angleško ozreti. — Toliko sitna in že mnogokrat omenjena Reform-Bill, o kateri je bilo neskončnih govorov in preprirov v parlamentu in zunaj njega po vsej Angležki, dognala se bode in vredila, predno parlamentove seje minejo. Mislim, da potem bo tudi mir nekoliko o politiki, akoravno Tories in Whigs se gledajo kakor pes in mačka. — Pripoveduje se zdaj za gotovo, da slavni popotnik dr. Livingstone še v Afriki živi; kar pa zdaj Angleže najbolj jezi, je abisinski divjak cesar Teodor, ki ima več imenitnih Angležev zajetih in jih ne na prošnje, ne za denar, ne na grozjenje izpustiti noče. Nekteri časniki že tirjajo, naj bi se primerno število angležke vojske v Abisinijsko poslalo.

Iz Zagreba 28. julija. — Danes je bil za vse Jugoslavensko zgodovinsk dan: odprla so se vrata akademije jugoslavenske, zavoda, ki ima biti duševno središče za znanosti in umetnost naroda jugoslavenskega, — zavoda, v katerem je prestala razlika, kdo si Srb, kdo Hrvat, kdo Slovenec, kdo Bulgar, ker vsi se čutijo le Jugoslaveni. Ni čuda tedaj, da ne samo iz vseh okrajnih jugoslavenskih carstva našega, temuč tudi iz srca srbske knježevine — iz Beligrada — so dospeli odlični rodoljubi. Samo po sebi se razume, da z Bogom se je pričela svečanost; gospodje akademiki, na čelu njim prečastni predsednik gosp. dr. Rački, so ob 9. uri se podali k prevzvišenemu gospodu pokrovitelju škofu Strossmajer-u, da se mu poklonijo in ga sprejmejo v cerkev sv. Katarine, kjer je ob 1/2 10. uri bila sv. maša brez vsake vnanje slovesnosti. Potem so se v kočijah peljali v dvorano narodnega doma, ki bode v prihodnje tudi dom akademijni. Dvorana zdolej in na galerijah bila je vsa polna slušateljev moškega a tudi krasnega spóla. Ko Njih prevzvišenost stopi v dvorano, sprejmó ga gromoviti živio-klici. Vsede se potem na svoj stol; njemu na desno sedel je predsednik akademije, na levo pa tajnik Daničić, akademiki na obeh straneh na desni in levi — v obliči vsem bilo je odlično občinstvo. Začetni govor prevzvišenega pokrovitelja, ki je celo uro trajal, in govor predsednika, ki je trajal poli ure, bila sta mnogokrat pozdravljena s živahnimi živio-klici in isto tako na koncu njunem. Za tema govoroma je slavni Daničić, tajnik akademije, čital sporočilo, v katerem je popisal zgodovino akade-

mije jugoslavenske, kateri je 10. decembra 1860 škof Strossmajer z velikodušnim darom temelj položil, in nadaljeval je govor s tem, da je naznanil, kaj je akademija v zboru 25. dne t. m. vkrenila na svetlo dati kot prva dela, — priobčil je denarni stan akademije, ktere imetek v svoti šteje 285.644 gold. 44 kr., in naposled je razglasil imena novoizvoljenih članov (udov), med kterimi sta Slovenca gosp. dr. Miklošič na Dunaji kot častni član, in prof. Šubic v Gradcu dopisajoči. Pravih članov, kterih število je po pravilih omejeno na 32, šteje akademija dozdej še le 23; volilo se bo tedaj 9 še le prihodnji čas; častnih in dopisajočih število ni omejeno po pravilih. Med deli, ki so že zdaj namenjeni za izdavanje in ktera bode naštel drugi pot, imenujemo danes le časopis, ki ga bode akademija izdavala 4krat na leto po 15 pól, s honorarom od 30 do 50 gold. za pól. — Ob dveh popoldne je prevzvišeni pokrovitelj povabil na obed vse akademike in druge goste, ki so od blizo in dalječ prišli k tej svečanosti, in tudi domače odlične gospode, tako, da vseh skupaj je bilo okoli 60. Jako srčno in veselo je bilo gibanje pri obedu: ena duša, eno srce je bilo v vsem, kar se je izrazovalo v napitnicah brez konca in kraja. Pa tudi telegramov, morebiti blizo 50, je došlo iz vseh strani svetá, tako, da humoristični g. Kurelac, ki jih je po nakazu stola-ravnatelja čital, je imel ž njimi posla na kupe. Šesta ura je že odbila, pa še se niso vsi gosti poslovili od premilega gospoda pokrovitelja, ki jih je tako ljubeznjivo okoli sebe izbral. — Ob 8. uri je slavno pevsko društvo „Kolo“ napravilo otvorenju jugoslavenske akademije na čast krasno besedo (koncert) — saj tako je rodoljubno to društvo v srcu mislilo, a svetu je simpliciter reklo, da je to njegov „tretji koncert“, ker ima 4 na leto in dan napraviti. A ne čudite se dragi čitatelji! temu nikakor: kakor v trojedni kraljevini v obče, tako je v Zagrebu zdaj tiho, — tiho, — tako tiho — kakor pri božjem grobu; a vendar ne videte nikakovih potrlih src, kajti „postnubila Phoebus“ — to je starodavna prislovica, ktera tolaži Hrvate s tem, da pridejo bolja vremena, ako Bog dá in sreča junaška.

Iz Celovca 26. julija. — Pri tukajšnji c. kr. deželni sodnii se bote podelili službi predsednika in temu uradu odločenega višega sodniškega svetovalca. Videlo se bo pri tej podelitev služeb, ali se bode oziralo tudi na koroške Slovence, kateri štejejo tretjino prebivalcev te kronovine ali ne. Do zdaj se ni moglo dobro govoriti o ravnopravnosti v jeziku pri tej sodnii, ker gospodje niso dosti zmožni, da bi v slovenskem jeziku obravnavali. Treba jim je bilo posebno pri končnih obravnavah tolmačev. Zopet se utegne tako goditi in bati se je, da bode službi podeljeni takima gospodom, ki ne umeta besedice slovenske, ali da še celó taki pride, ki sicer slovenski jezik zná, pa je morebiti sovražnik slovenstvu. Priložnost ima toraj vis. vlada pokazati, koliko ji je na národni ravnopravnosti ležeče. *)

V Ptujju. — V nedeljo 4. avgusta bode v sobah tukajšnje čitalnice beseda s tombolo in plesom. Začetek ob pol 9tih zvečer. Vsi udje, slavne čitalnice in rodoljubi se uljudno vabijo. O d b o r.

V Kastvu 27. julija. — Ponosna in srečna je naša čitalnica vživaje visoko čast, da so prevzvišeni škof gospod dr. Josip J. Strossmajer, ki darujejo za vero, cesarja in narod vse svoje imenje in samega sebe, blagovolili v njo kot častni član pristopiti, in njej da-

*) Upati je, da se bode pravična želja koroških Slovencev izpolnila, ker se o novem ministru pravosodja bere, da ljubi ravnopravnost v vseh zadevah. Vred.

rovati veliki dar od 100 gold. a. v. Prevzvišenemu in visokodušnemu gospodu se s tem očitno zahvaljujemo za velik dar, kateri nas bo užigal, da bomo tudi mi pripravni posvetiti vse za vero, cesarja in narod.

Odbor.

Iz Jelšan. — V nedeljo 4. avgusta napravi naša čitalnica slovesno besedo, h kateri se prijazno vabijo vsi udje in tudi drugi za národno stvar vneti rodoljubi.

Odbor.

Iz Solkana 20. julija. — Beseda dijakov goriške gimnazije 2. svečana v spomin Valentinu Vodniku je nas Solkance, tako rekoč iz polnočnega spanja prebudila in začelo se je koj neko od dne do dne bolj živo gibanje, katero je rodoljubno oko z radostjo opazovalo. V malo dneh potem, ko se še nihče nadjal ni, raznese se glas: v Solkanu napravljajo slovensko čitalnico. — In glejte, preteklo je komaj nekaj mesecev, in že imamo čitalnico, budilnico národne zavesti, potrjeno od vis. c. k. namestništva, katero smo s pomočjo tukajšnjih, posebno pa mnogo vnanjih rodoljubov preteklo nedeljo 14. t. m. slovesno odprli. — Zvečer ob 8. uri začela se je beseda v sobani oblečeni v narodni obleki in ozaljšani s tribojnimi zastavicami; stene so kinčali okusno napravljene jedernati napisi, pa slike slovenskih pesnikov ovenčane z lavorikovimi venci; na stropu so se lesketale zvezdice z imeni slovenskih veljakov vse prepletene z venci in rožicami. Sliki cesarjevi nasproti stal je ilirski grb; svetilnik na sred sobane visel je pa na grbu jugoslovanskem. Vse to se je pri krasni svečavi čarovno spreminjalo in tu se je med gromom možnarjev začela beseda s čveterospevom „Solkanska“, katero nam je visokospoštovani pesnik g. Miroslav Vilhar za ta dan zložil. Slava mu! Sledili so potem govori, deklamacije in pesmi, katere so goriški dijaki tako gladko in izvrstno peli, da ni bilo miru pred, dokler niso vsako ponovili. — Po besedi je bil skupni obed in med gosti smo videli slavnoznane gosp. dr. Lavrič-a, kateri nam je veliko lepega na srca govoril in reči moramo s pesnikom:

Govor mu gladko teče, resnice je izvir,

Beseda res da rani, al v rane vlije mir.

Imeli smo tudi v naši sredi znanega domorodca g. Matevža Trnovca, kateri ne samo, da nas je celi večer s svojim humorom kratkočasil, nam je še v spomin sonet zložil, ki nas lepo budi k živahnemu domoljubju. Razun mnogo gostov iz bližnje Gorice so nas s svojo nazočnostjo počastili tominski pevci in drugi rodoljubi in rodoljubkinje, med temi ljubeznjiva gospodičina Jozepina Vilharjeva. Vsem srčna zahvala! V tej veseli družbi, kjer se je vrstila napitnica za napitnico, pesem za pesmijo, radovali smo se do belega dne težko ločivši se od predragih nam gostov. — Hvala vsem, ki so nas duševno in materijalno podpirali, posebno goriškim gimnazijcem, med njimi g. Jožetu Kocijančič-u, kateri neutrudljivo iz golega rodoljubja o prostih urah dijake v slovenskem petji podučuje. Posebno hvalo naj sprejme še g. župnik France Podreka in goriški dijaki za toliko lepih knjig, ki so jih čitalnični bukvarnici podarili, iz katerih bodo naši vaščanje dobili obilo poduka o kmetijstvu, gospodarstvu, rokodelstvu, obrtni itd., kar morejo vse v svoj prid obrniti, ako hočejo, da priroma blagostanje tudi do njih vrat. Tedaj kviško rojaki, da nam pride dôba zlata!

Postojna 26. julija. — Že 30. aprila smo vložili pri deželni vladi prošnjo za dovoljenje čitalnice, pa še ničesa ni prišlo nazaj! — Morebiti jo kak gospod s prevelike ljubezni pri sebi pridržuje?

Novomesto 25. julija. + — Preteklo nedeljo napravila je tukajšnja čitalnica izlet v bližnji kraj Bršlin in sicer na ondotni vrt, kateri je lastnina pl. gospoda

Langerja in kterega ima sedaj v najemu krčmar gosp. Vindišar. Zvezan je bil s tem izletom blag namen, kajti predstavljale so se na tem vrtu znane dve slovenski igri: „Strup“ in „Bob iz Kranja“ v korist siromanih, ne davno pogorelih prebivalcev vasi Zgornje težke vode. Obilna množica ljudstva je privrela od blizo in daleč skupaj, in prav modra misel je bila čitalničinega odbora, da je v ta namen gledišče na prostem napravil, kajti zvon vročine še za četrtno zbranega občinstva ne bi bilo prostora v čitalniški dvorani. Igrali so sami mestjanski gospodje in mestjanske gospodičine; vsi so rešili svoje naloge tako izvrstno, da je bilo veselje. Tudi pesmice, katere so vpletene igri „Bob iz Kranja“, so bile prav dobro, posebno one, ki jih je pela potinja Nežika pod vodstvom g. Kravsca. Pokazalo se je pri tej priliki zopet, kaj zmore trdna volja in marljivost, in da tudi prostovoljci, ako jih živo rodoljubje navdaja, morejo dospeti navadne plačane igralce. Kjer smo pri tej priliki zopet videli, da imamo za slovenske igre pri naši čitalnici izvrstne moči in razun teh tudi še druge, katere zdaj niso na vrsto prišle, imamo le še to željo, da kmalu zopet kake nove slovenske igre tiskane na svitlo pridejo, katere moremo z našimi obilnimi močmi predstavljati, drugači nam poide gradiva. Počastili so to veselico tudi nekteri domoljubni gospodje grajščaki iz okolice s svojimi rodbinami, ki so bili jako zadovoljni sè zanimivo veselico. Po igrah se je pa mladi svet malo porajal, na mizah po vrtu pa se je veselo in dobre volje pomenkovalo in večerjalo, pa so se tudi mile domače slovenske pesmice prepevale, dokler ni že prav pozna nočna ura prijazno družbo na razhod klicala. Godel je pri tej zabavi en oddelek naše mestne glasbe, kateri je, žalibog! pretekli teden vodja g. Pšenica umrl. Pokojni je bil do zadnje ure neutrudljiv v svojem poslu, tukajšnjo glasbo v prav dober stan spravil, marsikaj domačega v glasbo je zložil in učence svoje tudi národne muzične skladbe učil, tako, da naša mestna glasba kaj več zna, nego to, kar se, žalibog! še pogostoma po Slovenskem sliši, namreč tistih kosmatih okroglih, kulturonosnih „Gassenhauerjev“ in „Snadahüpfeljnov“ iz dunajskega Lerchenfelda. Želeti je, da bi se kmalu kak nov vodja mestjanski glasbi poiskal, ki bi bil pristojen naslednik ranjcemu. — Včeraj je bila slovesna žalostna maša z navadnim cerkvenim obredom po ranjcem cesarju mehikanskem Maksu.

Iz Polč na Gorenskem 28. julija. — Pri nas segajo tatinske roke po kozlih kakor mačka po miših. 16. dan t. m. sta na Polski planini blizo sv. Petra bila vkradena 2 kozla vlašaka (čez leto stara), mulasta, eden črn, drug rdeč. Kdor pripomore, da se tatvina izvé, mu zagotavljam primerno plačo. 17. dne t. m. zjutraj pa sta bila tudi 2 kozla v Mostah v brezenski fari po nizki ceni prodana, tudi vlašaka. Kdor ju pogreša, naj ju pride pogledat.

Jože Pohar (Pušman) hiš. št. 6.

Iz Dola 27. jul. J. V. — 24. dne t. m. se je na kantonski cesti, ktera pelje čez železnico, velika nesreča zgodila. Neki kmet iz Iga je ponoči peljal vino; ko na železnico pride, prisopiha hlapón in mu odtrga s štango vred konja, kterega je na drobne kosce raztrgal; kmet pa je bil tudi ranjen, da so ga v bolnišnico nesli; zadnji konec vozá je ostal na mestu. Kdo je kriv te nesreče, tega ne vemo; popred je bil čuvaj zmiraj zraven, da je držaje zaprl, zdaj pa iz kolodvora zaperajo. Radi bi se pritožili, pa ne vemo, kam se obrniti? Povejte nam, drage „Novice.“ *)

*) Po naših mislih so take dogodbe tako važne, da c. k. okrajna gosposka že sama po sebi iz ozira očitne varnosti mora tako nesrečo v preiskavo vzeti. Naj tedaj soseskini možje stopijo k nji, da se izvé, kako in kaj. Vred.

Iz Ljubljane. (Iz deželne odbora.) V seji 19. t. m. je bilo med drugim obravnano in sklenjeno to-le: Več občin je prosilo privoljenja, da bi vpeljali neke takse na pr. za sprejem v občino, za stavbine ogleda, za ženitevske oglasnice itd. Ker ne bi bilo prilično, za vsako tako prošnjo posebej dati deželno postavu, zato je bilo sklenjeno, prihodnjemu deželnemu zboru predložiti splošno deželno postavu za občinske takse z dotičnimi tarifami. Da se izvedó želje vseh občin, zato se o tej stvari povprašajo vsi občinski odbori, kaj in kako mislijo. — Služba deželnega kasirja je bila odana Fr. Ravnikarju, prvemu oficijalu deželnega računstva; trije drugi deželnega računstva uradniki (Kremžar, Hofman in Urbas) so se pomeknili vsak za stopinjo više. Opravila pisarničinega predstojnika so se izročila deželnemu tajniku Hofbauer-ju, ki začasno od blagajnice prevzame drugi ključ; g. deželnemu odborniku Kromer-ju je bil izročen tretji ključ. Služba drugega ingrosista pri deželnemu računstvu s 550 gold. letne plače se razpiše. — Na posvetovanji je bil novi jedilni red v deželni bolnici, ki je bil z malimi spremembami odobren po predlogu, ktere ga ste bili storili vodstvo in predstojnica milih sester. Dalje je bilo sklenjeno, da bodo bolnici za naprej po določeni vrsti zdravila dajale vse štiri ljubljanske lekarnice. — Ogled, ki ga je vés deželni odbor z gosp. deželnim glavarjem na čelu pred nekoliko dnevi imel v vseh oddelkih deželne bolnice, je pokazal, da je treba marsikterih stavebnih poprav. Bilo je toraj sklenjeno, neutegoma lotiti se neogibnih popravil in v prihodnjem deželnem zboru opravičiti te stroške. — Ker se v blaznico (nornišnico) ne more več sprejemati norcev zaradi pomanjkanja prostora, zato je bilo sklenjeno, da posebna komisija, pri kateri bodeta medicinalni svetovalec g. dr. pl. Andriolli in deželni odbornik g. dr. Jan. Bleiweis, pregleda vse blazne, da se iz blaznice izpusté tisti, ki so toliko ozdraveli, da niso več nevarni. — Med mnogo drugimi stvarmi v občinskih in zasobnih zadevah bilo je tudi pretresovanje o dodatku, ktere ga je g. Anton Globočnik poslal k svoji knjigi: „opravki, ktere imajo županje.“ Ker ti dodatki ustrezajo zahtevam deželne odbora, zato je bilo sklenjeno, da se rokopis precej izroči tiskarnici. V kratkem ta občinski predstojnikom koristna in potrebna knjiga na svetlo pride v založbi Egerčine tiskarnice.

— Kakor slišimo iz gotovega vira, ni bilo v klubih Slovencev, Tirolcev in Poljcev zaradi glasovanja o Herbst-ovih predlogih nič gotovega sklenjeno, ampak se je pripustilo vsakemu poslancu na prosto voljo. Odtod izvira to, da so nekateri Poljci glasovali za-nje, nekateri zoper nje. S tem je tudi dr. Klunovo glasovanje opravičeno oziraje se na klub. Vendar bi prav srčno želeli, da bi dr. Klun tudi o tem vprašanji v soglasji bil s svojimi tovarši, z dvomljivim mnenjem svojih volilcev in vseh Slovencev. Zlasti točka o ločitvi šole od cerkve za napredek in omiko naroda našega je važna tako, da se nadjamo na strani drugih naših poslancev viditi ga, ko pride ta stvar k meritoričnemu odloku.

— Po cesarskem sklepu od 17. junija t. l. je vas Mengeš, oziroma Véliki in Mali Mengeš s Pristavo povzdignjena med trge.

— Visokospoštovani c. kr. deželni glavar gospod Konrad pl. Eybesfeld je pretekli teden s svojim obiskom počastil učilnico podkovstva in živinozdravilstva in pa vrt kmetijske družbe na Poljanah. Predsednik družbini gospod Fid. Trpinec, vodja učilnice dr. Jan. Bleiweis, učitelj podkovstva in živinozdravilstva gosp. Skalè in oskrbnik družbinega vrta gosp. Schollmajer so mu razkazali vsak svojo stran. Preča-

stiti gospod deželni poglavar, ki je sam véliki posestnik na Štajarskem, je radovedno ogledaval vse in izvedeno popraševal za to in uno, in zadovoljen zapustil obojni zavod kmetijske družbe.

— Gosp. dr. Jan. Bleiweis, pravi ud jugoslavenske akademije, se je v saboto podal v Zagreb k glavni in svečani skupščini. Na poti po železnici je v veliko svojo radost srečal gospoda Ljubišo, državnega poslanca dalmatinskega, ki je v isti namen iz Dunaja potoval v Zagreb. Jako drago nam je slišati, da izvrstni rodoljub jugoslavenski zaradi onega mnogo obrekovanega adresinega glasovanja naših poslancev z onega stajališča sodi to glasovanje, kakor so ga sodile „Novice.“

— Z nepopisljivim veseljem moremo naznaniti, da slavni naš Koseski, čegar poezij smo Slovenci mnogo let premilo pogrešali, je „Novicam“ poslal pesem o silovitem konjiku Ivanu Mazepa, hetmanu Ukrajnskem pod naslovom: „Mazepa Jovan, Hatman ukrajnski dobe Petra Vélikega. Pravlica zgodbe resnične po Byronovi istega imena svobodno pel in pomnožil Jovan Koseski.“ — Kmalu začnemo tiskati prekrasno to delo.

— (Razjasnilo.) Ponoči od 23. do 24. t. m. se je pripetila poleg Schantelnove hiše na vélikem trgu neka nerodnost, ktere so se udeležili tudi nekateri udje „Južnega Sokola.“ O tem je po našem mestu nastal velik hrup in krik, kateri se je tudi razširil po deželi naši in po časnikarskih peresih celó zunaj nje. Kakor je navadno v takih rečéh, je laž preségla méro resnice o tej dogodbi, ktera se suče okoli ponočnega tepeža, tako, da so se slišale grozne, že na prvi videz neverjetne pravlice. Kazalo se je na prvi hip preočito in debate v nekterih gostilnicah potrjujejo to pravdo dobrega, da so se nekateri ljudje z vidnim veseljem poprijeli te priložnosti, da ob enem natolcujejo celo društvo „Sokola“ in pa še posebno našega župana, kateri je po naključbi mimo gredé na to nerodnost naletel in po svoji dolžnosti razkačene prepirače pomiriti si prizadeval, kakor so to večkrat osebno storili prejšnji cesarski policijski načelniki. Celó abotno pa je to, da so nekateri verjeli hudobnim jezikom, ki so zaradi te županove nazočnosti po mestu trosili laž, da se je tudi on sam te nerodnosti udeležil!! Kaj neki bi bili še le govorili strupeni jeziki, ko bi bil župan, zapazivši prepir, meni nič tebi nič mimo šel in bi ne bil miril razdražencev, in ko bi se bila potem pripetila kaka huja nesreča! — Kakor „Triesterica“ piše, bila je pri deželnem poglavarji deputacija z dr. Uraničem na čelu, in čeravno ni dosegla vsega, kar je zahtevala, vendar je dosegla to, da se je začasno ustavilo delovanje Sokola, menda dokler se po sodnijski preiskavi, ki se je pričela, ne razjasni, kako da je bilo. Lačni dopisuni „Triesterčini“ in družih časnikov te baže*) imajo zdaj zopet priliko, marsikteri sold prislužiti si s svojimi presiljavami in lažmi. Tako na pr. se iz Ljubljane piše „Triesterici“: „Tepeži so pri nas na dnevnem redu; niti v mestu, niti na kmetih človek ni več varen zdravih rok in nog.“ Hotela je menda reči: „sreča moja, da moj, kakor tudi Prešini in Tagespoštni dopisun imajo še zdrave ude, drugi so menda že vsi ob nje!“ „Skoro nikdo si ne upa brez orožja iti iz mesta“ — to je, nikdo ne nosi orožja. „Še celó

*) Graški „Telegraf“ je ravnokar na dolgem motovilu prinesel sestavek, v katerem se grozi nad pretepi v Ljubljani in na Kranjskem sploh, češ, da kaj tacega se ne godí nikjer!! V istem listu in to brž na drugi strani pa pripoveduje od pretepev skor vsakdanjih in popisuje pretep v nemškem štajarskem Bruku, pri katerem je bilo več oseb z nožem ranjenih. Ta časnik mora grozno slabega spomina biti, da na drugi strani že pozabi, kar čenča na prvi!

v mestu je svetovati z revolverji in pištolami oboroženemu hoditi“ (!!!) Radi bi poznali le enega človeka zdrave pameti, ki tako oborožen po mestu hodi; naj nam ga dopisun pokaže, prosimo. „*Naš klic* — nadaljuje „*Triesterica*“ — *se glasi: naj se razpusti čitalnica, zlasti pa „Sokol“, kajti odtod izhaja vsa sirovost in nesrečno počenjanje.*“ To poslednje tedaj je jedro (des Pudels Kern) dopisa; in da bi dopisun dosegel svoj namen, zato psuje, obrekuje in kuje laži na cente in prosi, da se zadušé národna društva! „*Naša mestna policija ali pa nič!*“ pravi dalje. Ali slišite, kako naši „liberalci“ vpijejo po policiji? O ti precartan „liberalizem“ ti! Naši mestjani pa vedó, da malokdaj je bilo v našem mestu tako malo prestopkov zoper varnost osebe, premoženja itd., kakor ravno ta čas, odkar mesto ima lokalno policijo v svojih rokah. Kako je to, da „*Triesterica*“ ne vé tega (kar bi vendar morala v Trstu videti z lastnimi očmi, če jih ima) namreč tega, da tudi cesarska policija nikodar ne more v okom priti vsacemu prelomljenju postav. — Pritaknil je „*Triest.*“ dopisun naposled še tudi to laž, da je prečastiti c. k. deželni glavar pozval dr. Bleiweisa kot predsednika čitalnice k sebi in mu prepoved dal, da se v čitalnici ne sme ruska carska pesem peti. Prepoved te pesmi veljá za vse javne prostore in je bila mestni županii za oklic poslana. Dr. Bleiweis-a pa c. k. deželni glavar nikoli ni zato k sebi poklical, niti mu te prepovedi naznanil. — Zarad omenjene dogodbe, ktero najbolj obžaljujejo rodoljubi, ker taki in enaki pripetki so nasprotnikom narodne ravnopravnosti prav voda na njih umazani mlin, je dr. Costa Sokolovcem brž drugi dan (25. dne t. m.) poslal resen opomin, s ktereга posnamemo te-le besede: „*Prijateljsko Vas opominjam, naj se vsak vsigdar in povsod pošteno obnaša, in vso svojo moč in svoj upljiv obrača na to, da se tudi drugi držé tega pravila. Pomislite, da ljudjé preradi očitajo našemu društvu in celó národnim društvom sploh, kar en ud pregreší! Pomislite, da si moramo prijatlov pridobiti. To pa je le mogoče s poštenim, možatim vedenjem in s prepričalnim razjasnovanjem naših načel in namenov. S telesno močjo ne boste nikogar prepričali! Pri miru tedaj pustite tiste, ki niso vaših misel, in ako menite, da Vas je kdo razžalil, nastopite postavno pot. Samolastna pomoč je po postavah prepovedana, in ima žalostne nasledke ne le samo za-nj, ki se je poslužil, ampak tudi za cela društva. Rabite mlado, vročo kri za resne naloge: omiko in čast ljubljeneга naroda našega, in ne trosite svoje moči za gole demonstracije brez namena in dobrega nasledka!*“

— (*Dramatiško društvo.* — IV. in V. seja začasnega odbora.) Zarad neugodnih okoliščin ni mogel začasni odbor nekaj časa imeti nobene seje, kajti zadnja bila je 1. junija. Ponudba gg. Grasselli-ja, Nolita in Stareta, da spišejo „*priročno knjigo za slovenske diletante*“, se je sprejela z hvalo in se ta knjiga že piše. Gosp. Drahsler izrekel je željo, naj se dobí igra „*mlinar in njegovo dete*“, da se igra na vseh vernih duš dan. Gosp. Šauperl-ov prevod „*Hamlet*“ naj se izročí pregledovalcem, ravno tako igra „*Slovenski Jurček*“. V peti seji 20. t. m. predložil je tajnik igre „*mlinar in njegovo dete*“ ter je bilo sklenjeno po dolgi debati, da se izročí pregledovalcem, da popravijo, kar je zastarelega v jeziku in da se bode igrala — ako bo mogoče — na vernih duš dan.

Igri: „*Jurčkove prikazni*“ poslal g. Rebec in „*ravna pot najboljša pot*“ poslal g. Tomšič se izročite pregledovalcem. Predlog, naj se izplača Egerju

račun za tiskovino 16 gold. 50 kr., se sprejme. Tajnik Noli stavi predlog, naj se razpiše darilo za izviren tekst komične operete, gledé na željo naših domačih skladateljev in potrebo, da dobimo tudi dobre spevoigre. Gosp. Ravnikar podpira ta predlog in odločuje 20 gold. in trmin na 3 mesece. Predlog se sprejme, in določi 20 gold. gledé na pičli denarni stan društva, ki ne pripušča večega zneska. Ta razpis naj se naznani v vseh slovenskih listih. Gosp. dr. Poklukar pokloni društvu nekaj laških knjig, ki se hvaležno sprejmo. Gg. Ravnikar in Noli se imata pogovoriti z glediščnim vodjem g. Zöllnerjem zarad igranja v gledišču in poročati v prihodnji seji. Za režiserja igre „*tat v mlinu*“, ki se ima meseca septembra igrati v gledišču, se volita gg. Drahsler in Ravnikar. Odločijo se še gospodje, ki prevzemó vabilo gospodičin in se sklene s tem seja.

Gosp. udom c. k. kranjske kmetijske družbe!

Častiti gospodje udje so po predstojniku svoje podružnice dobili vabilo, naj bi se naročili na bronasto ali sreberno svetinjo, ktero dá kmetijska družba kovati v spomin svoje stoletnice. Ker odbor do 10. dne meseca avgusta mora vedeti, koliko je naročnikov na svetinjo, prosimo lepo častite gospode, ki želijo to spomenico imeti, **naj podpisanemu odboru brž naznanijo**: ali želé bronasto, ki bode veljala k večemu 2 gold., ali pa sreberno svetinjo, kteri cena bode od 8 do 10 gold.

Odbor c. kr. kmetijske družbe
v Ljubljani.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Turški sultan Abdul-Aziz (32. car turški iz plemena Osmanov), ki je v saboto prišel na Dunaj, zdaj zvonec nosi v glavnem mestu avstrijskem; al ni čuda, saj — kar Turčija stoji — ni noben njenih vladarjev potoval zunaj Turčije po svetu. Cesar sam ga je sprejel z veliko častjo in mu stanovanje dal v gradu svojem v Schönbrunu. V tem pa ko sultan se raduje nad evropsko kulturo, divjajo žalibog! Turki domá kot divja zver nad kristijani bulgarskimi! — Državni zbor je za več tednov odložen. Še le 8. ali 10. avgusta se začné razprave med poslanci dunajskega in ogerskega zbora, ki pa še ne vedó prav, kako bi se poprijeli svoje naloge. Zdaj še le pride najvažnejša stvar v razpravo: zdaj še le gré dvalizmu za glavo; zdaj pa se bo tudi pokazalo, kdo hoče Avstrijo, kdo ne. Ko je ministerstvo v državnem zboru že dvakrat padlo s svojimi predlogi, ker je nemška centralistna levica proti njemu glasovala, se sliši, da si kancelár Beust išče že na drugi strani svojih prijatlov in podpornikov. Kdo bi bil mislil, da tako kmalu se razruši organizacija tiste stranke, ki se je ponašala s tem, da stvari Cislajtanijo in jej bo dajala postave! Le kar je zdravo, to obstoji; kar je puhlo, kmalu razpade. — Kakor „*Zukunft*“ piše, se v Vacovem (Waizen) na Ogorskem razpošilja poziv, v katerem se med drugim to-le bere: „*Eljen (živio) Košut! 18 let nismo smeli ziniti tega imena, al iz srca nam ni zginilo. Za imenom svetega odrešenika je ime Ljudevit Košut največe v naši zgodovini. Odkrite se! Eljen Košut!*“ — Magjari imajo tedaj tudi svojega boga!

Za pogorelce v Koritnici so darovali:

Gosp. grof Lamberg posestnik bistriške grajščine na Štajerskem 5 gold., gosp. France Čarman iz bistriškega grada 2 gold., gosp. Janez Ferjančič iz Knežaka na Pivki 5 gold.